מבחן מסכם: חטא העגל ובניית המשכן, שמות לב-מ

זמן 90 דקות | ניקוד 100 נקודות

שם	כיתה	תאריך	ציון
			מתוך 100

זמן: 90 דקות · 100 נקודות · במבחן שני חלקים. בחלק א ענו על כל השאלות. בחלק ב בחרו שלוש שאלות מתוך ארבע. מותר להשתמש בתנ"ך בלי פירושים.

א חלק א: בקיאות

40 נקודות

ענו על כל עשר השאלות. בשאלות 1-5 הקיפו את התשובה הנכונה; בשאלות 6-10 ענו בקצרה וציינו פרק ופסוק.

1 מה ביקש אהרן מן העם להביא לעשיית העגל? 4 נק'

א) כלי כסף ב) נזמי הזהב שבאוזני הנשים, הבנים והבנות ג) אבני שוהם ד) נחושת

2 מי נאספו אל משה כשקרא "מי לה' אלי"? 4 נק'

א) בני לוי ב) בני יהודה ג) הזקנים ד) בני אפרים

3 היכן נטה משה את האוהל אחרי חטא העגל? 4 נק'

א) בתוך המחנה ב) ליד הים ג) על ראש ההר ד) מחוץ למחנה, הרחק מן המחנה

4 כמה זמן היה משה בהר בפעם של הלוחות השניים? 4 נק'

א) שבעה ימים ב) חודש אחד ג) שלושה ימים ד) ארבעים יום וארבעים לילה

5 מתי הוקם המשכן? 4 נק'

א) בעשור לחודש השביעי ב) בחג הסוכות ג) ביום מתן תורה

ד) בחודש הראשון בשנה השנית, באחד לחודש

6 מה עשה משה בעגל? 4 נק'

7 מה קרה לפני משה כשירד עם הלוחות השניים, ומה עשה בעקבות זה? 4 נק'

8 מי היה שותפו של בצלאל במלאכה, ומאיזה שבט? 4 נק'

9 מה הביאו הנשיאים לנדבת המשכן? **4 נק'**

10 מה קרה כשסיים משה להקים את המשכן? **4 נק'**

ב חלק ב: עיון ופרשנות

60 נקודות

בחרו שלוש שאלות מתוך ארבע. כל שאלה 20 נקודות. קראו את המקורות שבתוך השאלה וענו במילים שלכם.

11 "קוּם עֲשֵׂה־לָנוּ אֱלֹהִים" (פרק לב) 20 נק'

> וַיַּרְא הָעָם כִּי־בֹשֵׁשׁ מֹשֶׁה לָרֶדֶת מִן־הָהָר וַיִּקָּהֵל הָעָם עַל־אַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוּם עֲשֵׂה־לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יֵלְכוּ לְפָנֵינוּ כִּי־זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הֶעֱלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יָדַעְנוּ מֶה־הָיָה לוֹ
>
> שמות לב, א

> כי בשש משה. כְּתַרְגּוּמוֹ, לְשׁוֹן אִחוּר ... כִּי כְּשֶׁעָלָה מֹשֶׁה לָהָר אָמַר לָהֶם לְסוֹף אַרְבָּעִים יוֹם אֲנִי בָא ... כְּסְבוּרִים הֵם שֶׁאוֹתוֹ יוֹם שֶׁעָלָה מִן הַמְּנָיָן הוּא ... בָּא שָׂטָן וְעִרְבֵּב אֶת הָעוֹלָם ... לוֹמַר וַדַּאי מֵת מֹשֶׁה
>
> רש"י על לב, א

> כִּי בְּיָדוּעַ שֶׁלֹּא הָיוּ יִשְׂרָאֵל סְבוּרִים שֶׁמֹּשֶׁה הוּא הָאֱלֹהִים ... אֲבָל הָיוּ מְבַקְּשִׁין מֹשֶׁה אַחֵר ... נַעֲשֶׂה לָנוּ מֹשֶׁה אַחֵר שֶׁיּוֹרֶה הַדֶּרֶךְ לְפָנֵינוּ ע"פ ה' בְּיָדוֹ. וְזֶה טַעַם הַזְּכִירָם מֹשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הֶעֱלָנוּ, לֹא הָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלָם
>
> רמב"ן על לב, א

א. לפי רש"י, למה חשב העם שמשה מאחר? מה הייתה הטעות בחשבון? 7 נק'

ב. לפי הרמב"ן, מה רצו בני ישראל כשביקשו "אלהים אשר ילכו לפנינו"? איזו ראיה הוא מביא מלשון הפסוק? 9 נק'

ג. לפי הרמב"ן, האם החטא היה כפירה בה'? מה אפשר ללמוד מכך על הצורך של העם במנהיג? 4 נק'

12 אהרן והעגל: "חַג לַה' מָחָר" (פרק לב) **20 נק'**

> וַיַּ֣רְא אַהֲרֹ֗ן וַיִּבֶן מִזְבֵּ֤חַ לְפָנָיו֙ וַיִּקְרָ֣א אַהֲרֹ֔ן וַיֹּ֕אמַר חַ֥ג לַה' מָחָ֖ר׃
>
> שמות לב, ה

> וירא אהרן ... וְרָאָה שֶׁהִצְלִיחַ מַעֲשֵׂה שָׂטָן וְלֹא הָיָה לוֹ פֶּה לִדְחוֹתָם לְגַמְרֵי. ויבן מזבח. לִדְחוֹתָם. ויקרא חג לה' מחר. וְלֹא הַיּוֹם, שֶׁמָּא יָבֹא מֹשֶׁה קֹדֶם שֶׁיַּעַבְדוּהוּ, זֶהוּ פְּשׁוּטוֹ
>
> רש"י על לב, ה

> וּמִדְרָשׁוֹ ... רָאָה חוּר בֶּן אֲחוֹתוֹ שֶׁהָיָה מוֹכִיחָם וַהֲרָגוּהוּ ... וְעוֹד רָאָה וְאָמַר מוּטָב שֶׁיִּתָּלֶה בִּי הַסֵּרָחוֹן וְלֹא בָהֶם ... חג לה'. בְּלִבּוֹ הָיָה לַשָּׁמַיִם, בָּטוּחַ הָיָה שֶׁיָּבֹא מֹשֶׁה וְיַעַבְדוּ אֶת הַמָּקוֹם
>
> רש"י על לב, ה

א. לפי פשוטו, לפי רש"י: למה בנה אהרן מזבח, ולמה אמר "מחר" ולא היום? **7 נק'**

ב. הציגו שני דברים שאהרן "ראה" לפי המדרש שרש"י מביא. איך הם מסבירים את מעשיו? **8 נק'**

ג. האם לדעתכם אהרן נהג נכון? נמקו. **5 נק'**

13 משה והלוחות: "וְאִם־אַיִן מְחֵנִי נָא מִסִּפְרְךָ" (פרק לב) **20 נק'**

> וישלך מידו וגו'. אָמַר: מַה פֶּסַח שֶׁהוּא אֶחָד מִן הַמִּצְוֹות, אָמְרָה תּוֹרָה כָּל בֶּן נֵכָר לֹא יֹאכַל בּוֹ, הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ כָּאן וְכָל יִשְׂרָאֵל מְשֻׁמָּדִים וְאֶתְנֶנָּה לָהֶם?
>
> רש"י על לב, יט

> וַיָּשָׁב מֹשֶׁה אֶל־ה' וַיֹּאמַר אָנָּא חָטָא הָעָם הַזֶּה חֵטְאָה גְדֹלָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם אֱלֹהֵי זָהָב וְעַתָּה אִם־תִּשָּׂא חַטָּאתָם וְאִם־אַיִן מְחֵנִי נָא מִסִּפְרְךָ אֲשֶׁר כָּתָבְתָּ
>
> שמות לב, לא-לב

> ועתה אם תשא חטאתם. הֲרֵי טוֹב – אֵינִי אוֹמֵר לְךָ מְחֵנִי, וְאִם אַיִן מְחֵנִי; וְזֶה מִקְרָא קָצָר ... מספרך. מִכָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ, שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ עָלַי שֶׁלֹּא הָיִיתִי כְּדַאי לְבַקֵּשׁ עֲלֵיהֶם רַחֲמִים
>
> רש"י על לב, לב

א. לפי רש"י, למה שבר משה את הלוחות? הסבירו את ה"קל וחומר" מקרבן פסח. **7 נק'**

ב. הפסוק "ועתה אם תשא חטאתם" נראה לא שלם. מה חסר בו לפי רש"י? **5 נק'**

ג. מה פירוש "מחני נא מספרך" לפי רש"י, ולמה משה מבקש זאת? מה זה מלמד על משה כמנהיג? **8 נק'**

14 "מַרְבִּים הָעָם לְהָבִיא" ומראות הצובאות (פרקים לו, לח) **20 נק'**

> וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר מַרְבִּים הָעָם לְהָבִיא מִדֵּי הָעֲבֹדָה ... וַיְכַלֵּא הָעָם מֵהָבִיא וְהַמְּלָאכָה הָיְתָה דַיָּם לְכָל־הַמְּלָאכָה לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ וְהוֹתֵר׃
>
> שמות לו, ה-ז

> וַיַּעַשׂ אֵת הַכִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְאֵת כַּנּוֹ נְחֹשֶׁת בְּמַרְאֹת הַצֹּבְאֹת אֲשֶׁר צָבְאוּ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃
>
> שמות לח, ח

> בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל הָיוּ בְיָדָן מַרְאוֹת שֶׁרוֹאוֹת בָּהֶן כְּשֶׁהֵן מִתְקַשְּׁטוֹת, וְאַף אוֹתָן לֹא עִכְּבוּ מִלְּהָבִיא לִנְדַבַת הַמִּשְׁכָּן, וְהָיָה מוֹאֵס מֹשֶׁה בָּהֶן מִפְּנֵי שֶׁעֲשׂוּיִם לְיֵצֶר הָרָע, אָמַר לוֹ הַקָּבָ"ה קַבֵּל, כִּי אֵלּוּ חֲבִיבִין עָלַי מִן הַכֹּל, שֶׁעַל יְדֵיהֶם הֶעֱמִידוּ הַנָּשִׁים צְבָאוֹת רַבּוֹת בְּמִצְרַיִם ... וְנַעֲשָׂה הַכִּיּוֹר מֵהֶם, שֶׁהוּא לָשׁוּם שָׁלוֹם בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ
>
> רש"י על לח, ח

א. מה קרה בנדבת המשכן לפי לו, ה-ז? השוו להתנהגות העם בחטא העגל, שגם בו נתנו זהב. **6 נק'**

ב. לפי רש"י, למה רצה משה לדחות את המראות, ולמה אמר לו ה' לקבל אותן? **9 נק'**

ג. מה הקשר, לפי רש"י, בין המראות ובין הכיור שנעשה מהן? **5 נק'**